

AVIS AUX ÉLECTEURS

VOĽBY: EURÓPSKY PRÍBEH

Desať volieb, ktoré
formovali náš svet

VÝSTAVA

SK

VOL'BY: EURÓPSKY PRÍBEH

Desať volieb, ktoré
formovali náš svet

VÝSTAVA

VOĽBY: Európsky príbeh
Desať volieb, ktoré formovali náš svet
Výstava

Tím:

Martí Grau Segú, kurátor
Inês Nauwelaers, asistentka kurátora
Debora Righetti, projektová manažérka

Podakovanie:

Vladimir Čajkovac, Rocío del Casar Ximénez, Hans De Waegeneer, Christine Dupont, Óscar Fontao Regueira, Vasileios Galanakis, Yann Guillard, Clodagh Hourigan, Albrecht John, Philippe Le Guen, Nathalie Minten, Audrey Mottier, Elisabete Petim, Philippe Peyredieu du Charlat, Maria Teresa Pollastro, Véronique Recher, Frédéric Tadino, Jean-Baptiste Teresa, Josette Torres, Tatiana Tumashik a Lycée Viollet-le-Duc (Villiers-Saint-Frédéric, Francúzsko).

Projekt Európskeho parlamentu realizovaný v spolupráci s Domom európskej histórie (sekcia Domu Jeana Monneta) a Parlamentárium.

Titulná fotografia: Európske voľby 1984 vo Francúzsku
© Európska únia

Obsah

Cieľ výstavy	7
Úvod	8
<i>Vývoj demokracie v európskych dejinách</i>	8
<i>Architekti európskej jednoty a cesta k priamo zvolenému Európskemu parlamentu</i>	10
Desať volieb, ktoré formovali náš svet	13
1979	
Dve zakladateľky v prvý deň priamo zvoleného Európskeho parlamentu	14
1984	
Nové voľby do Európskeho parlamentu s rozšírenými právomocami	16
1989	
Nové spoločenstvo po studenej vojne: voľby v historicky významnom roku	18
1994	
Formovanie novej Európy v znamení Maastrichtskej zmluvy	20
1999	
Vitaj, euro!	22
2004	
Po rozsiahlom rozšírení ide znovuzjednotená Európa voliť	24
2009	
V tieni finančnej krízy	26
2014	
Vymenovanie predsedu Komisie podľa nových ustanovení Lisabonskej zmluvy	28
2019	
Ľudia sú späť	30
2024	
Nadchádzajúce voľby: zmena na obzore?	33

Ciel' výstavy

V júni 2024 sa občania všetkých členských štátov Európskej únie vyberú k volebným urnám, aby si zvolili svojich zástupcov v Európskom parlamente.

Prvé priame voľby do Európskeho parlamentu sa konali v roku 1979. Tie tohtoročné tak budú v poradí už desiate. Je to dobrý dôvod zamyslieť sa nad tým, ako sa v Európe vyvíjala nadnárodná demokracia, od počiatkov demokratickej účasti až po postupné budovanie skutočnej európskej politiky.

Táto cesta v čase je nielen príležitosťou lepšie sa oboznámiť s minulosťou, ale zároveň vám môže pomôcť, aby ste v najbližších voľbách hlasovali s väčším prehľadom. Demokracia je základ – váš hlas rozhoduje.

Úvod

Vývoj demokracie v európskych dejinách

Demokracia má v dejinách Európy dlhú tradíciu. Podľa niektorých siahajú korene demokracie až do antického Grécka. Iní sú toho názoru, že súčasné slobody sú diametrálne odlišné od antických slobôd, keďže sa vzťahujú na celú spoločnosť, a nielen na jej časť. V antickom svete sa demokracia vyznačovala odopieraním volebného práva veľkým skupinám obyvateľstva. Podľa osvietenieckého zmýšľania zase demokracia musí byť inkluzívna.

Táto ušľachtilá myšlienka sa však častejšie uplatňovala v teórii než v praxi. Demokratický vývoj je od konca 18. storočia spojený s inými dôležitými trendmi, ktoré viedli k väčšej rovnosti. Dobrými príkladmi sú zrušenie otroctva a rovnaké občianske práva pre mužov a ženy. V 19. storočí musela rodiaca sa demokratická legitimita existovať súběžne s autokratickými režimami. Hoci multilateralizmus medzi autokratickými režimami viackrát umožnil dlhodobý mier medzi národmi (Münster/Osnabrück v roku 1648, Utrecht v roku 1713 a Viedeň v roku 1815), v konečnom dôsledku to bolo na úkor boja ľudu za väčšie občianske slobody. Ako príklad možno uviesť potláčanie občianskych slobôd po Viedenskom kongrese v roku 1815. Kodifikácia medzinárodného práva a zriadenie všeobecných stabilných medzinárodných organizácií v 19. storočí vytvorili podmienky pre medzinárodné šírenie demokratických noriem, ktoré niektoré krajiny už testovali na vlastnom území. Svet bol pripravený na zásadnú zmenu. Do popredia medzinárodných systémov sa dostali demokratické hodnoty. Európa musela, žiaľ, prekonať ďalší konflikt, prvú svetovú vojnu, kým sa z väčšiny jej krajín stali demokracie.

Jedno je však isté: bez všeobecného volebného práva nie sú žiadne voľby úplne demokratické. Prvé všeobecné voľby v Európe sa konali na začiatku 20. storočia, prevažne v škandinávskych a ďalších krajinách severnej Európy. Ženy v ostatných kútoch Európy mali pred sebou často ešte veľmi dlhú cestu k volebnému právu. Kým v Španielsku a Turecku mohli ísť ženy voliť už v 30. rokoch 20. storočia, vo Švajčiarsku si museli počkať až do 70. rokov. Keď liberálna demokracia zažívala svoj vrchol, objavili sa jej hlavní nepriatelia. Nacizmus a stalinizmus prekvitali najmä preto, že kritizovali šírenie osobných slobôd. Dlhá cesta k demokratickým voľbám je zároveň príbehom o osvojení si cieľov niektorých z najdôležitejších hnutí v spoločnosti. Treba spomenúť predovšetkým boj za práva žien

Fínska občianka volí v parlamentných voľbách v roku 1907
© Verejne dostupné

a boj za práva osôb, ktorým bolo odopierané volebné právo. Po druhej svetovej vojne sa ujala najmä podpora medzinárodného mieru, a to aj vďaka architektom európskej jednoty.

Architekti európskej jednoty a cesta k priamo volenému Európskemu parlamentu

Po druhej svetovej vojne prevládal dojem, že k vypuknutiu vojny a zlyhaniu demokracie prispelo v prvom rade neúspešné úsilie o dosiahnutie európskej jednoty v medzivojnovom období. Jean Monnet pri vypracúvaní Schumanovej deklarácie v roku 1950 našiel spôsob, ako integrovať mier, demokraciu a európsku jednotu do jedného spoločenstva. Položil tak základy technokratickej Európy. Bol zástancom priamych volieb do Európskeho parlamentu a v nadchádzajúcich desaťročiach neúnavne pracoval na demokratizácii európskych inštitúcií.

Pôsobil najmä v tzv. Akčnom výbore pre Spojené štáty európske. Z presadzovania mieru tak vzišiel najambicióznejší demokratický projekt na svete: nadnárodné voľby v Európe. Priame demokratické voľby do Európskeho parlamentu už od roku 1979 usmerňujú osud nášho kontinentu, najmä vďaka účasti ľudí na nich a rozšíreniu inštitucionálnych právomocí Parlamentu.

Zakladatelia Európy už od začiatku úzko spolupracovali v mnohých oblastiach. Chceli dosiahnuť parlamentarizáciu projektu európskej jednoty: bývalý belgický premiér Paul-Henri Spaak, blízky spolupracovník Jeana Monneta, sa v roku 1952 stal prvým predsedom Spoločného zhromaždenia Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. V roku 1954 ho na tejto pozícii vystriedal bývalý taliansky premiér Alcide De Gasperi. Týmto trom politikom sa prostredníctvom zhromaždenia podarilo upevniť nadnárodný charakter vznikajúcej európskej inštitucionálnej štruktúry.

V roku 1958 vznikli ďalšie európske spoločenstvá – Európske hospodárske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom). Bývalý francúzsky premiér a minister zahraničných vecí Robert Schuman, ktorý Monnetov plán zjednotenej Európy verejne podporoval a oznamoval celému svetu, sa stal predsedom nového zákonodarného orgánu, ktorý združoval zástupcov všetkých troch spoločenstiev – Európskeho parlamentného zhromaždenia.

Robert Schuman na pôde Európskeho parlamentného zhromaždenia pri príležitosti 10. výročia Schumanovej deklarácie. 10. mája 1960.

© Európska únia

Desať volieb, ktoré formovali naš svet

1979

Dve zakladateľky v prvý deň priamo zvoleného Európskeho parlamentu

Prvým priamym voľbám do Európskeho parlamentu predchádzal dlhý boj. Sedemdesiate roky sa niesli v znamení čoraz väčšej európskej jednoty. Európske spoločenstvo sa prvýkrát od vzniku rozšírilo o ďalšie krajiny, začala sa menová spolupráca a vznikla Európska rada. Pre Jeana Monneta, jedného zo zakladateľov Únie, boli prvé priame európske voľby vhodnou bodkou za jeho neutíchajúcim úsilím. Odišiel do dôchodku vo viere, že nová generácia demokraticky zvolených lídrov bude v jeho práci pokračovať.

V júni 1979 sa občania deviatich členských štátov vybrali k volebným urnám. Volebná kampaň priniesla nový mediálny jazyk v podobe plagátov, televíznych upútaviek a reklamných predmetov, ktoré vyzdvihovali význam spoločného rozhodovania. Volebná účasť bola približne 62 %.

V novozvolenom Parlamente stáli hneď prvý deň v popredí dve ženy. Ustanovujúcu schôdzu viedla najstaršia poslankyňa Louise Weissová, presvedčená zástankyňa európskej jednoty a bojovníčka za práva žien od 20. rokov. Tento historický moment predstavoval úspešné zavŕšenie jej celoživotného úsilia. Louise Weissová odovzdala symbolickú štafetu prvému demokraticky zvolenému predsedovi Európskeho parlamentu, ktorým sa stala žena: Simone Veilová, bývalá francúzska ministerka, ktorá prežila holokaust a bojovala za reprodukčné práva žien. K zakladateľom z povojnového obdobia sa tak pridali zakladateľky.

V druhej polovici volebného obdobia, ktoré sa začalo v roku 1982, bol predsedom Holanďan Piet Dankert.

Louise Weissová zdraví novozvolenú predsedníčku Európskeho parlamentu Simone Veilovú. 17. júla 1979.
© Európska únia

1984

Nové voľby do Európskeho parlamentu s rozšírenými právomocami

Po prvých voľbách síce Európsky parlament získal demokratickú legitimitu, ale jeho právomoci boli stále obmedzené. Mnohých ľudí táto situácia neuspokojovala. Viacero poslancov otvorene žiadalo okamžitú zmenu, ak nie legislatívnou cestou, tak aspoň v praxi. Napríklad rozšírenie rozpočtových právomocí Parlamentu sa stalo prostriedkom na ovplyvňovanie čoraz väčšieho počtu oblastí politiky. Kľúčovou postavou tohto politického vyjednávania sa stal Altiero Spinelli, ktorý bol zástancom európskej jednoty už od 40. rokov.

V roku 1941 ho spolu s ďalšími odporcami fašistického režimu väznili na talianskom ostrovčeku Ventotene, kde spísal manifest na podporu európskej federácie. Uprostred vojnového konfliktu bolo všetkým jasné, že po konci druhej svetovej vojny sa medzinárodný politický systém nemôže vrátiť do predvojnového stavu. Spinelli sa neskôr stal eurokomisárom a v roku 1979 kandidoval do Európskeho parlamentu. Následne ako predseda neformálnej skupiny poslancov Európskeho parlamentu Crocodile Club, ktorá bola pomenovaná podľa reštaurácie v Štrasburgu, v ktorej sa schádzali členovia klubu, predložil návrh Zmluvy o založení Európskej únie, federalistickú víziu Európy, ktorú Európsky parlament schválil vo februári 1984. Nadchádzajúce voľby tak získali významný politický rozmer.

Grécko sa zúčastnilo na európskych voľbách po prvýkrát ako plnohodnotný členský štát. Volebná účasť dosiahla 59 %. Predsedom Európskeho parlamentu sa stal francúzsky politik Pierre Pflimlin ako prvý bývalý premiér členského štátu. V roku 1987 ho vystriedal britský politik Charles Henry Plumb. Keďže Španielsko a Portugalsko sa stali členmi Európskeho spoločenstva v polovici volebného obdobia, v roku 1987 sa konali čiastočné voľby. Hoci členské štáty nakoniec návrh Zmluvy o založení Európskej únie neschválili, išlo o prelomový dokument, ktorý položil základy pre ďalší vývoj. Viedol k schváleniu Jednotného európskeho aktu a napokon i k vzniku Európskej únie.

Altiero Spinelli.
© Historický archív Európskej únie

1989

Nové spoločenstvo po studenej vojne: voľby v historicky významnom roku

Voľby v roku 1989 sa uskutočnili v jednom z najvýznamnejších rokov v nedávnej histórii. Po štyroch desaťročiach studenej vojny, ktorá sa vyznačovala konfrontáciou medzi Východom a Západom na svetovej scéne, sa východný blok vedený Sovietskym zväzom rozpadol a krajiny strednej a východnej Európy začali rýchlo smerovať k pluralitnej demokracii. Pokiaľ ide o Európske spoločenstvo, niekdajší francúzsky minister Jacques Delors, ktorý sa stal predsedom Európskej komisie v roku 1985, bol na čele bezprecedentnej zmeny.

Vychádzajúc sčasti zo Spinelliho návrhu zmluvy o založení Európskej únie Delors úspešne presadil schválenie Jednotného európskeho aktu členskými štátmi. Išlo o rozhodujúci krok smerom k Európskej únii, ktorej právomoci sa tým mali rozšíriť na širokú škálu oblastí politiky. Tretie európske voľby sa tak konali v atmosfére očakávania nového politického subjektu, ktorý mal mať atribúty plnohodnotného medzinárodného aktéra v oblasti vonkajších vzťahov a vyznačovať sa dovtedy nevídanou úrovňou vnútornej integrácie. Rokovania o zmluve sa mali iba začať. V tejto situácii bola volebná účasť približne 58 %.

Nový Parlament si za svojho predsedu zvolil španielskeho politika Enriqueho Baróna. Po ňom bol v roku 1992 zvolený Egon Klepsch z Nemecka, ktorý mal tento post zastávať v druhej polovici volebného obdobia. Nový Parlament bol svedkom zásadných historických zmien, ako boli pád Berlínskeho múru, znovuzjednotenie Nemecka či masívna finančná podpora pre prechod k demokracii v krajinách strednej a východnej Európy. Mal rozhodujúci vplyv na ceste k väčšej integrácii pri vypracúvaní a ratifikácii Zmluvy o Európskej únii, ktorá sa stala známou ako „Maastrichtská zmluva“. Zrodila sa nová Európa.

**ELEZIONI EUROPEE
18 GIUGNO 1989**

**IL PARLAMENTO EUROPEO
LA NOSTRA VOCE
IN EUROPA**

PARLAMENTO EUROPEO Ufficio d'informazione per l'Italia - Via IV Novembre, 149 - 00187 ROMA - Tel. 6790007-6790102

1994

Formovanie novej Európy v znamení Maastrichtskej zmluvy

Približne rok po nadobudnutí účinnosti Maastrichtskej zmluvy, ktorou bola vytvorená Európska únia, išli európski občania opäť k volebným urnám. Vzhľadom na nové rozdelenie právomocí získal Európsky parlament výrazne silnejšie postavenie a stal sa rovnocenným spoluzákonodarcom s Radou ministrov. Nové ambiciózne projekty, ktoré boli hybnou silou celého európskeho projektu, t. j. plánované rozšírenie smerom na východ a na juh a jednotná európska mena, boli odteraz predmetom spolurozhodovania a verejnej kontroly poslancov Európskeho parlamentu.

Nové voľby tak prebiehali v atmosfére priamo úmernej závažným rozhodnutiam, ktoré sa mali prijať (stupeň rozširovania Únie), ako aj potrebe rozptýliť obavy občanov (otázka prospešnosti jednotnej meny). Bolo treba aktivovať alebo podporovať nové politiky, napríklad tie, ktoré sa týkali infraštruktúr financovaných z regionálnych politík stelesňujúcich novú prepojenosť kontinentu.

Volebná účasť bola približne 57 %. Za predsedu Európskeho parlamentu bol v roku 1994 zvolený Nemeck Klaus Hänsch. Predsedom na druhú polovicu volebného obdobia sa v roku 1997 stal Španiel José María Gil-Robles. Keďže EÚ sa k 1. januáru 1995 rozrástla z 12 na 15 členských štátov, Rakúsko, Švédsko a Fínsko si svojich zástupcov zvolili v čiastočných voľbách v rokoch 1995 a 1996. Nové členské krajiny so sebou priniesli silnú tradíciu neutrálnosti a vysokých štandardov v sociálnej a environmentálnej oblasti. Svet sa na Európu pozeral novými očami: na starom kontinente zavládol optimizmus a európsky model podľa všetkého prekonal model niekdajších blokov z čias studenej vojny.

Európske voľby v Bruseli 12. júna 1994
© Európska únia

1999

Vitaj, euro!

Pokrok dosiahnutý v súvislosti s jednotnou menou priniesol hmatateľnú zmenu: euromince a eurobankovky. Po otvorení prístupových rokovaní s 12 kandidátskymi krajinami v roku 1998 nabralo na obrátkach rozsiahle rozšírenie Únie. Posledné európske voľby v 20. storočí sa uskutočnili na pozadí významnej politickej križovatky a bolo zrejmé, že ich výsledok bude mať ďalekosiahle dôsledky.

Ak sa po takmer polstoročí európskej integrácie a desaťročí od konca studenej vojny zdalo, že bol konečne nastolený mier, konflikt v Kosove bol krutou pripomienkou jeho krehkosti, podobne ako predtým vojny v Juhoslávii. Ukázalo sa, že nástrojom na zaistenie stability na kontinente je razantnejšia európska vonkajšia politika. Podpísanie Zmluvy z Nice (2001) v nasledujúcom volebnom období, ktorá zmenila Maastrichtskú zmluvu (1992) a Rímsku zmluvu (1957), malo sčasti pripraviť Úniu na rozšírené členstvo.

Volebná účasť bola 58 %. V roku 1999 bola za predsedníčku Európskeho parlamentu zvolená francúzska politička Nicole Fontainová, ktorá úrad zastávala počas prvej polovice volebného obdobia. V roku 2002 ju na tomto poste vystriedal írsky politik Pat Cox, ktorý na ňom zotrval v priebehu druhej polovice volebného obdobia. Pôsobenie tohto Parlamentu charakterizovalo uvedenie eura do obehu 1. januára 2002, ako aj zriadenie konventu na vypracovanie európskej ústavy. Popritom však bola Európska únia ako svetový aktér postavená pred veľké výzvy. Po útokoch 11. septembra 2001 v New Yorku a vo Washingtone sa predmetom diskusií v doposiaľ nevidanej miere stal boj proti terorizmu. Invázia USA do Iraku rozdelila Úniu na dva tábory: jedna skupina krajín bola na strane Spojených štátov, zatiaľ čo druhá sa k tomuto kroku opakovane stavala kriticky, čo dokonca viedlo k rozlišovaniu medzi „starou“ a „novou Európou“.

Informačné stánky k nadchádzajúcim európskym voľbám v júni 1999.
© Európska únia

2004

Po rozsiahlom rozšírení ide znovuzjednotená Európa voliť

Trhlinka medzi európskymi krajinami spôsobená vojnou v Iraku sa musela zaceliť a doposiaľ najväčšie rozšírenie EÚ nato ponúkalo jedinečnú príležitosť. Po viac ako polstoročí rozsiahleho a hlboko zakoreneného rozdelenia bol kontinent v roku 2004 pripravený znovu sa zjednotiť. Zoskupenie sa rozrástlo o desať nových členských štátov: osem krajín strednej a východnej Európy (Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Slovensko a Slovinsko) a dve krajiny južnej Európy (Cyprus a Malta). V tom istom roku mohli ísť ich občania aj voliť. Ďalšie dve krajiny (Bulharsko a Rumunsko) sa stali členmi v roku 2007.

Účast' na týchto voľbách bola približne 46 %. V roku 2004 sa stal predsedom Európskeho parlamentu na prvú polovicu volebného obdobia španielsky politik Josep Borrell, ktorého v druhej polovici vystriedal Nemecký Hans-Gert Pöttering. Napriek proeurópskej atmosfére táto eufória netrvala dlho a na obzore sa začali objavovať mraky. V roku 2005 holandskí a francúzski občania odmietli v referende návrh Zmluvy o ústave pre Európu, ktorou by sa Únia posunula bližšie k federálnej Európe. Niektoré krajiny začali prejavovať prvé príznaky únavy z rozširovania Únie: stál vôbec európsky projekt po všetkých úpravách za tú námahu?

Nie všetok pokrok dosiahnutý pri formovaní novej Európy však vyšiel nazmar: po odmietnutí Ústavnej zmluvy nasledovalo tzv. obdobie reflexie. Otázka znela: čo ďalej? Berlínske vyhlásenie, ktoré v marci 2007 podpísal okrem iných aj predseda Pöttering, zachránilo mnohé ustanovenia Ústavnej zmluvy včas pred nasledujúcimi voľbami v podobe neskôr podpísanej Lisabonskej zmluvy (pôvodne známej ako „Reformná zmluva“).

Deň rozšírenia EÚ: bežci s vlajkami nových členských krajín. Brusel 1. mája 2004.
© Európska únia

2009

V tieni finančnej krízy

Ešte pred nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 sa nielen konali nové voľby, ale svetovú ekonomiku takisto zasiahla rozsiahla kríza, ktorá mala vážne finančné, spoločenské a politické dôsledky. Rozhodnutia voličov boli teraz vo väčšej miere poháňané strachom a reakcia naň sa stala jednou z hlavných úloh politických predstaviteľov.

Napriek tomu prinieslo toto obdobie aj niektoré pozitíva: zvolenie Baracka Obamu za prezidenta Spojených štátov amerických v roku 2008 predznamenovalo novú éru transatlantických vzťahov a ekologizácia priemyselnej výroby sa stala všadeprítomným mottom. Mohlo to však stačiť?

Volebná účasť bola 43 %. Za predsedu Parlamentu bol v roku 2009 zvolený bývalý poľský premiér Jerzy Buzek, ktorý sa tak stal prvým predsedom z krajín strednej a východnej Európy. Po ňom do tohto úradu v roku 2012 nastúpil nemecký politik Martin Schulz.

Hrozba, že Grécko nesplátí svoje dlhy, vyvolala v roku 2010 krízu európskeho štátneho dlhu. Po finančnej kríze v Írsku hlásili finančné problémy mnohé členské štáty a zadlženosť sa stala globálnym javom. Parlament tiež zaznamenal nepokoje v blízkosti hraníc Únie: Arabská jar, ktorá sa začala v roku 2010, sa ďalej rozšírila v roku 2011, keď vypukla vojna v Sýrii. V roku 2013 sa v Kyjeve začali protesty tzv. Euromajdanu, po ktorých nasledovala v roku 2014 ruská anexia Krymu a vojna v Donbase.

Reklamná kampaň k európskym voľbám. Marseille, Francúzsko, 2009.
© Európska únia

2014

Vymenovanie predsedu Komisie podľa nových ustanovení Lisabonskej zmluvy

Volby v roku 2014 priniesli zavedenie postupu navrhovania hlavných kandidátov (tzv. *Spitzenkandidaten*) na post predsedu Európskej komisie. V rámci tohto systému nominujú európske politické strany pred európskymi voľbami svojho hlavného kandidáta, čo občanom umožňuje hlasovaním vo voľbách priamo ovplyvniť výber šéfa európskej exekutívy. Najväčšia strana, ktorá z volieb vzíde, má právo navrhnúť budúceho predsedu Európskej komisie, ktorého musí neskôr zvoliť Európsky parlament väčšinou hlasov svojich poslancov. Vo všeobecnosti sa to považuje za spôsob, ako „europeizovať“ voľby do Európskeho parlamentu.

Lisabonská zmluva poskytuje základ pre takúto posilnenú úlohu Európskeho parlamentu v podobe vymenovania predsedu Európskej komisie. Prostredníctvom tohto systému sa novým predsedom Európskej komisie stal Jean-Claude Juncker. Volebná účasť dosiahla približne 43 %. Martin Schulz, ktorý už bol predsedom Európskeho parlamentu od roku 2012, bol v roku 2014 opätovne zvolený na prvú polovicu volebného obdobia. Stal sa tak prvým znovuzvoleným predsedom Európskeho parlamentu. V roku 2017 sa predsedom Parlamentu stal Antonio Tajani.

Počas nasledujúceho volebného obdobia boli poslanci EP konfrontovaní s rýchlo sa meniacou situáciou tak na domácej, ako aj na zahraničnej scéne. V polovici roka 2016 väčšina britských občanov po bezprecedentnom hlasovaní rozhodla o vystúpení svojej krajiny z Európskej únie. Vládam niektorých členských štátov, ktoré sa posúvali smerom k „neliberálnej demokracii“, bolo nutné adresovať príslušné upozornenie. Zvolenie Donalda Trumpa za prezidenta USA v roku 2016 vyvinulo tlak na vzťahy medzi EÚ a USA.

Diskusia televíznej siete Eurovízia v roku 2014 medzi kandidátmi na predsedu Európskej komisie.
© Európska únia

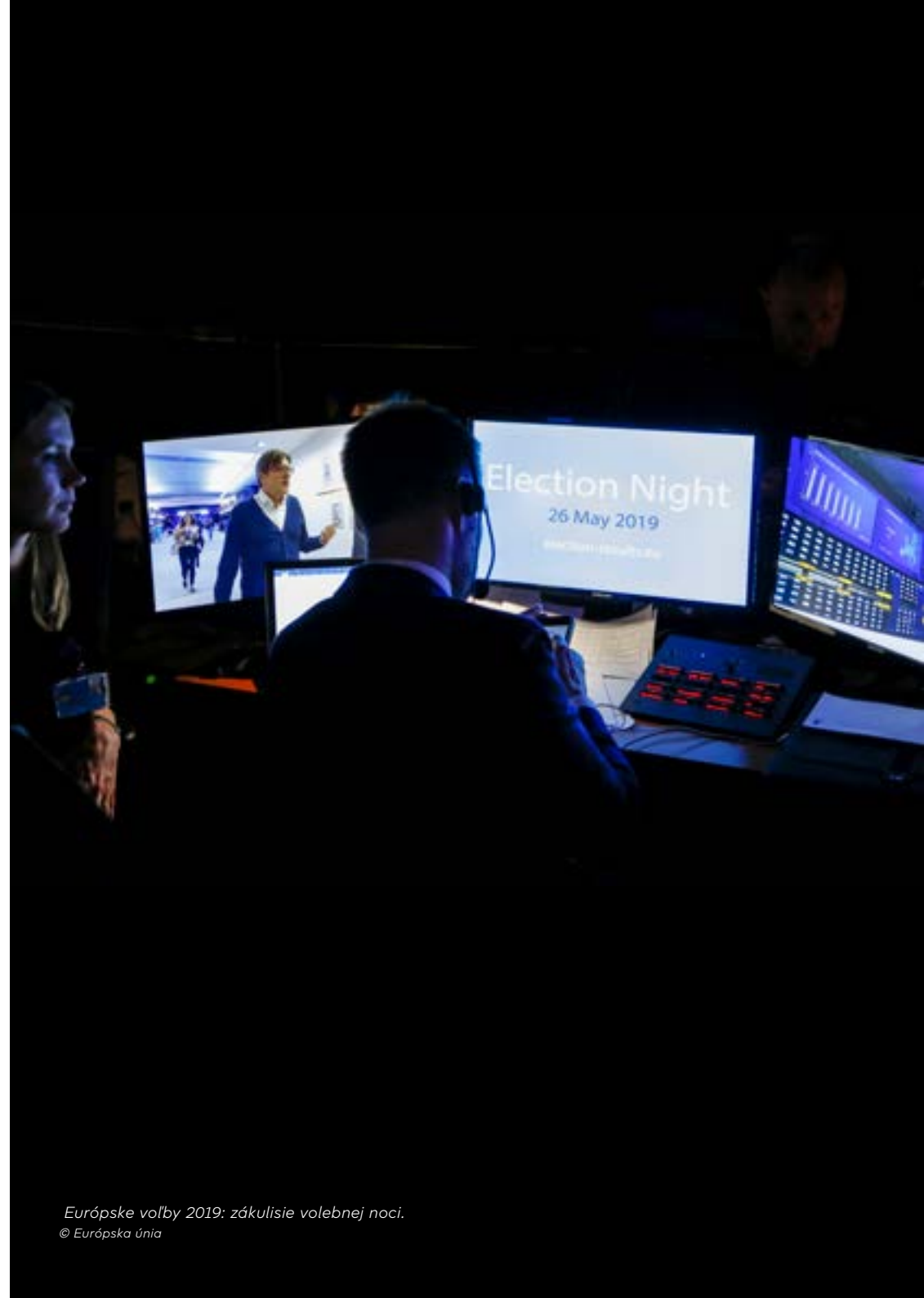
2019

Ľudia sú späť

Vo voľbách v roku 2019 predstavovala účasť 51 %. Išlo o prvý nárast volebnej účasti od prvých európskych volieb v roku 1979 a o najväčšie nadnárodné voľby. Predsedom Európskeho parlamentu sa stal David Sassoli a po ňom v januári 2022 Roberta Metsolová, ktorá sa stala najmladším predsedom Parlamentu v histórii.

Väčšina európskych politických strán vymenovala aj pred európskymi voľbami v roku 2019 hlavných kandidátov na predsedu Európskej komisie. Európska rada neskôr navrhla Európskemu parlamentu za predsedníčku Európskej komisie Ursulu von der Leyenovú, ktorá medzi hlavnými kandidátmi nebola. Následne ju Európsky parlament zvolil v rámci svojich kontrolných právomocí.

Voľbám v roku 2019 dominovala najmä téma ochrany klímy vzhľadom na alarmujúce známky rýchleho zhoršovania stavu životného prostredia na celom svete. V nasledujúcom volebnom období boli poslanci EP svedkami odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ. V roku 2020 vypukla pandémia ochorenia COVID-19. Európske inštitúcie sa rozhodli zvolať Konferenciu o budúcnosti Európy, ktorá sa začala v roku 2021. V roku 2022 Rusko napadlo Ukrajinu.

Európske voľby 2019: zákulisie volebnej noci.
© Európska únia

2024

Nadchádzajúce voľby: zmena na obzore?

Zo série všetkých európskych volieb od roku 1979 vyplýva, že každé európske voľby boli sprevádzané diskusiami a politickými témami danej doby.

Predstavujú dôležité míľniky pri formovaní skutočne európskej politiky, ktorá odzrkadľuje hlavné obavy a zápasy na politickom bojisku v každom období.

Čo prinesú európske voľby v roku 2024? Rozhodnite o tom aj vy!

An aerial, high-angle photograph of a massive crowd of people, likely at a public event or protest. The individuals are densely packed, filling most of the frame. They are wearing a variety of colorful clothing, creating a mosaic of colors from above. The ground is light-colored, possibly concrete or asphalt, and shows some shadows from the people. The overall impression is one of a large, diverse gathering.

together.eu

**TOGETHER FOR
DEMOCRACY**